

Reisverslag Tuinreis Schotland 10-15 juni 2023

Zaterdag 10 juni

Bij het Zep terrein werden we welkom geheten door Sietske en Liesbeth. De chauffeur/ chauffeuse Miranda zorgde er direct voor dat de koffers ingeladen werden. Gezien de werkzaamheden in Zeeland en de drukte die verwacht werd, vertrokken wij om 10 uur al i.p.v. 11 uur. Iedereen was stipt op tijd en om 10 uur konden wij de wegbrengers uitzwaaien en vertrokken wij richting Honselersdijk.

Totaal 31 personen, meest dames, gingen met deze reis mee.

Sommigen kenden elkaar al van eerdere reizen en enkelen gingen voor de 1e keer mee.

In de bus kregen wij een mooie brochure van Garden Tours met alle info over de reis en mooie foto's van de bestemmingen.

Zonder files reden wij naar de **Labyrinth**, tuin in Honselersdijk.

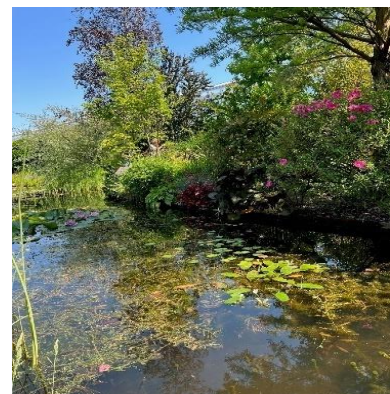
Daar werden wij gastvrij ontvangen door Wilma en haar man en de hond, die ons luidruchtig welkom heette.

Na een kopje koffie of thee met wat lekkers in de schaduw, konden wij genieten van de zeer gevarieerde tuin met vele doorkijkjes.

Het Labyrinth met de roze steen waar je met je levensvraag terecht kunt. Om even stil te staan.

Een prachtige vijver partij met een eiland en een berg met een waterstroom. Rondom veel mooie planten en bomen. Een enorme verscheidenheid.

Op alle vragen kregen wij antwoord en voor we de bus in gingen kregen wij nog een glas koud water. Het was een mooie *teaser* voor wat ons nog te wachten staat.

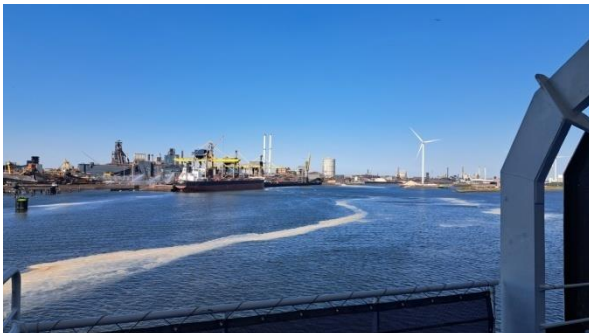
Daarna op naar IJmuiden voor de afvaart naar Newcastle. Maar eerst pikte we onze reisleidster, Beline Geertsema, op bij een parkeerstop ergens bij Hoofddorp.

Op de boot konden we direct naar de kleine maar functionele hut en daarna op naar de skybar voor een drankje. Vandaar kon je goed zien hoe wij Nederland verlieten en het ruime sop kozen.

Om 7 uur konden wij terecht voor het buffet. Iedereen liet het zich goed smaken en gingen terug voor een 2e bordje. De maaltijd was goed verzorgd en iedereen kon eten wat hij of zij wilde, keuze genoeg.

Na een kopje koffie in de Starbucks zijn we lekker gaan slapen.

Reiny en Carel Adriaans

Zondag 11 juni

Met de ferry zijn we onderweg naar Newcastle.

We zijn al vroeg uit de veren, want vanaf zeven uur staat het ontbijtbuffet voor ons klaar.

Even wat problemen met de omschakeling van Nederlandse naar Engelse tijd.

We arriveren kwart voor 10 uur in de haven van Newcastle. We wachten tot ons etage wordt omgeroepen en de ontschepping verloopt prima.

De bus staat al klaar en al spoedig zijn we op weg naar onze eerste tuin. Als we anderhalf uur gereden hebben vertelt de chauffeur dat we in Schotland zijn, nog een klein stukje en we rijden over de rivier de Tweed het plaatsje Kelso binnen. De Tweed is een belangrijke rivier en mondt uit in zee bij Berwick-upon-Tweed. De wollen stoffen komen hier vandaan.

Tegen lunchtijd rijden we door bossen en zien we in de verte een groot kasteel liggen;

Floors Castle daar gaan we heen.

Floors Castle is een [kasteel](#) in [Kelso](#) in het Schotse raadsgebied [Scottish Borders](#). Het kasteel is eigendom van de [Hertog van Roxburghe](#); het is het grootste bewoonde kasteel van Schotland en ligt aan de rivier Tweed. Floors Castle werd ontworpen door William Adams op basis van schetsen van Sir [John Vanbrugh](#) en werd voltooid in 1726.

We worden opgewacht door een Poolse dame, die ons via het *Terrace* naar *Courtyard Cafés* brengt, waar onze lunch gereed staat. Heerlijk tomatensoep met sandwiches, koffie met brownies en Schotse *flapjack*.

Daarna is er gelegenheid om het Kasteel en de tuinen te bezichtigen.

Wij mogen elf kamers van het kasteel bekijken. Allemaal even prachtig. (Op Wikipedia staat elke kamer van Floors Castle beschreven!). Daarna gaan we naar de verschillende tuinen.

Prachtige landschapstuinen rondom het kasteel met veel wandelpaden.

Door dit prachtige park lopen we naar:

Head Gardeners's House: dit huis werd vroeger gebruikt als zomerhuis. Hier woonde ook het personeel.

The Walled Garden: Historisch werd deze tuin gebruikt voor fruitbomen en groenten voor de keuken van het kasteel en werden de bloemen gekweekt ter versiering van het huis.

De vier plantenborders (*The Spring border, The Summer border, the Blue and Silver en the Hot Border*) bloeien op verschillende tijden van voorjaar tot laat in de zomer.

We genieten met volle teugen. De foto's spreken boekdelen.

Millennium Garden: deze is aangelegd in het Millennium jaar 2000 en heeft prachtige monogrammen en andere verwijzingen naar de eeuwwisseling. Ook hier is het genieten van ruimte en de wandeling.

Als wij na ons bezoek in de bus stappen, verschijnt Jaap, een Nederlander; hij is in dienst van de stichting als CEO of directeur! Hij excuseert zich dat hij niet bij de ontvangst aanwezig kon zijn, maar wil graag de Nederlandse bezoekers e.e.a. vertellen over het landgoed Floors Castle.

Zijn enthousiaste verhaal maakt diepe indruk op ons. Hij vertelt dat het landgoed inclusief de landerijen er om heen ruim 52.000 acres groot is. Omgerekend is dit 21.052,5 ha. Er zijn 54 pachtboeren en ook nog eens 700 huizen, die verhuurd worden voor een betaalbare huur! (Sociale huurwoning) 's Winters zijn er 80 en in de zomer 140 werknemers.

De nieuwe *Duke Charlie* wil zich, in tegenstelling tot zijn vader, veel meer gaan inzetten voor de bevolking. Door de bevolking veel meer bij het landgoed te betrekken, hoopt hij het voortbestaan van Floors Castle te kunnen waarborgen.

Als we wegrijden worden we door Jaap uitgezwaaid.

Na een uur rijden arriveren we bij onze tweede tuin: **Carolside Gardens** in Earlston.

Deze tuin ligt verstopt in het golvende Schotse landschap aan de oevers van Leader Water, een zijrivier van de Tweed. En prachtig landhuis uit de 18e eeuw.

We worden ontvangen door een Poolse dame die op het huis past, omdat de eigenares in Salzburg verblijft. We krijgen een plattegrond van de tuinen uitgereikt.

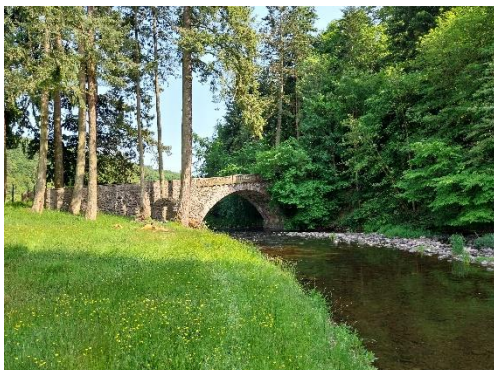
De *Rose Garden* is een paradijs van rozen die helaas nog niet in bloei staan door het koude voorjaar. Wel bloeien de lupines volop en er is een prachtige kas met veel soorten Pelargoniums, erg mooi!

Tekening van Carel

Tegen het prachtige 18e eeuwse huis groeit een witte Wisteria. Wat een bloemenweelde.
Achter de tuin stroomt de rivier. We lopen door het veld en langs de rivier naar een oude Romeinse brug, via deze brug over *Leader Water* loop je zo het bos in.

Na het bezoek drinken we thee en koffie, verzorgd door onze chauffeur Miranda

Daarna vertrekken we naar ons **hotel Tontine in Peebles**.
Een prachtig oud pand uit 1808 gelegen aan de rivier Tweed.
Na het diner maken we nog een wandeling langs de rivier.

Will Berg en Irene Koole

Maandag 12 juni

Na een prachtige route tussen hagen met meidoorn, appelbomen, wilde rozen, fluitekruid en loofbomen en langs velden met schapen en af en toe kleine dorpjes kwamen we aan in Edinburgh.

Bezoek Botanische tuin Edinburgh. Royal botanical Garden (RBG)

Wij(Christien en Els) boeken direct een rondleiding door een vrijwilliger van de RBG. Deze start om 11:00 uur dus we hebben nog even tijd om een klein deel van de tuin te zien.

En dit deel is prachtig met de hemelsblauwe *Meconopsis betonicifolia* en de vele *Primula candelabra* in moei snoep kleurtjes.

De rondleiding startte in de *Woodlands*, het minst bezochte gedeelte van de tuin. Hier staan veel bijzondere bomen zoals een purperen den die paarse dennenappels heeft. In de hele tuin staan 3500 bomen. Sommigen zijn al 200 jaar oud. De bomen geven de tuin een parkachtige sfeer en zorgen ook voor de schaduw in de tuin. Dat was wel prettig op deze warme dag.

De botanische tuin is in 1670 aangelegd in de stad voor de medicinale studie aan planten. In 1822 is de tuin verplaatst naar de huidige locatie omdat de collectie te omvangrijk werd. De tuin wordt nu gebruikt voor wetenschappelijk onderzoek, educatie, groenopleidingen en het behoud van plantensoorten.

Elke soort in de tuin heeft een naambordje. Deze naambordjes hebben verschillende kleuren. De meesten zijn zwart. Planten met een groen bordje zijn '*Scottisch natives*'. De rode borden staan bij planten die met uitsterven bedreigd zijn. Blauwe borden staan bij '*champion trees*'. De oudste of grootste of kleinste boom. De gele borden staan bij planten die gemonitord worden om de effecten van klimaatverandering te volgen.

De tuin is wereldwijd bekend om de grootste Rododendron collectie met 700 soorten.

Een van deze Rododendrons heeft een Schotse geschiedenis. Deze Rododendron werd in de 19^e eeuw toen de grote landgoederen zoals Balmoral werden aangelegd, op grote schaal aangeplant als bodembedekker ten behoeve van de jacht. De bladeren bleken erg giftig te zijn en vernietigden alles in de bodem. De plant staat nu op de lijst van invasieve soorten. In de tuin wordt deze soort dan ook goed in de gaten gehouden.

Tijdens de rondgang door de tuin kwamen we langs de oorspronkelijke ingang van de tuin. Daarin waren twee toegangsdeuren. Eén voor het personeel en één voor heren.

Dames waren blijkbaar niet welkom of misschien alleen onder begeleiding van een heer. We eindigen de rondleiding op het hoogste punt van de tuin.

Omdat we nog weinig van de tuin hebben gezien en het inmiddels al ruim 12:00 uur geweest is, slaan we het bezoek naar de stad over. Eerst een lunch bestaande uit een broodje op een bankje met uitzicht over de stad.

Daarna naar de *Rockgarden*. Hier hebben we nog net tijd voor want om 13:45 vertrekt de bus en deze wacht niet. De rotstuin heeft wel wat te leiden van de droogte. De voorjaarsbloemen zijn net uitgebloeid en de zomer bloeiers moeten nog komen. Toch is er nog veel moois te zien. De tuin heeft veel hoogte verschillen waar je via trappetjes doorheen loopt. Spectaculair is de waterval met beek die uitkomt in een vijver en een mooi klaterend geluid geeft. De tuin bevat ongeveer 5000 verschillende planten en struikjes. Veel bekende struiken en planten maar dan in miniformaat. Zoals rododendrons, coniferen, azalea's en veel vaste planten. Het lijkt wel een Madurodam van planten. In een aantal bedden zijn planten samengebracht die uit een bepaald deel van de wereld komen. Zoals een Nieuw Zeeland bed en bedden met Japanse planten en planten uit de Himalaya. Er is zoveel te zien dat de ons de tijd ontbreekt.

Na de Botanische tuin in Edinburgh kregen we de gelegenheid om even een kijkje te nemen in de stad **Edinburgh**.

Miranda bracht ons om 12.00 uur met de bus naar Waterloo Place.

We kregen 1 ½ uur tijd om iets van de stad te zien.

Via de North Bridge over het station liep ik naar High Street.

Deze straat de "Royal Mile" liep ik eerst naar Edingburg Castle, heel indrukwekkend!

Ze waren een groot podium aan het bouwen voor het kasteel.

Het was er heel erg druk, daarna liep ik richting het Scottish Parliament en Palace of Holyroodhouse.

Het was heel indrukwekkend om in deze straat te kijken, volop bedrijvigheid, veel toeristen, leuke winkeltjes, Wooden Mills, met van alles van wol en cashmere.

Ook veel Whiskey winkeltjes en leuke smalle steegjes.

Er stond een doedelzakspeler en artiesten, erg leuk!

Kortom een erg leuke ervaring om een korte indruk te krijgen van deze Schotse hoofdstad.

Irene Koole

Bezoek **kunstuin Jupiter Artland**.

De bus zet ons af bij een prachtig toegangshek. Daarna lopen we via het kunstwerk *Cells of life* naar het bezoekerscentrum.

Het was een verrassende en bijzondere tuin. De '*Cells of life*' bij binnenkomst was indrukwekkend. Een lijnenspel van terrassen van gras in heuvels vormden een ruimtelijk kunstwerk, waar je doorheen mocht lopen en zo steeds op een ander patroon van golvende lijnen uitkeek. De kunstenaar noemde het '*a landform celebration of the cell as the basis of life*'.

In tegenstelling met het kunstwerk *Cells of life* staan de andere kunstwerken in een prachtig loofbos. Heel fijn om hier te wandelen met het warme weer. Verspreid in het bos staan verschillende kunstwerken. Er zijn kunstwerken die prachtig gebruik maken van de bosachtige omgeving zoals *Stone coppice*. Grote stenen geplaatst tussen takken van bomen en er deels ook ingegroeid. Maar ook *Animitas*, honderden Japanse belletjes die door de wind een mooi geluid maken.

Een van de mooiste kunstwerken vond ik echter *Xth muse*.

The titel doet volgens mij geen recht aan het beeld.

Het is een buste van een mooie vrouw die in het bos staat. Zonder bos is het een buste.

Met bos krijgt het door het (zon)licht door de bladeren van de bomen een serene aanblik en door de plek vertolkt het een zekere eenzaamheid.

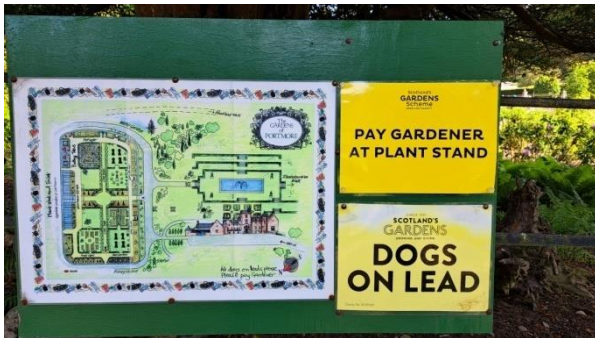
Mysterieus was het kunstwerk 'Over Here'. Een groot spinnenweb tussen 2 bomen dat je pas zag als het licht er uit een bepaalde hoek op scheen. Door het centrum van het web had je uitzicht op een steeds veranderende landschap, net als door de lens van een camera.

Weer een mooie dag vandaag. De terugreis gaat voorspoedig dankzij onze chauffeur Miranda.

Els van der Meer en Christien van den Bosch

Dinsdag 13 juni

Na weer een mooie rit door het Schotse landschap kwamen we aan bij de oprijlaan van het landgoed **Portmore House**. Dit bleek een rijvaardigheidsproef voor Miranda. Zij heeft deze gelukkig met vlag en wimpel gehaald. Na de sequoia bewonderd te hebben werden we een gastvrij ontvangen door de "student" gardener vol humor. Het was een prachtige tuin met klassieke elementen, een kas vol Pelargoniums en Fuchsia's. Een *potager*, een watertuin en al deze tuinen omringd met grote eeuwen oude bomen. En wat was de tuin goed onderhouden.

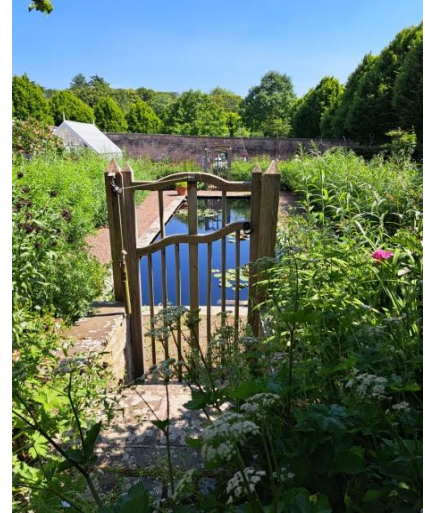

Daarna een pub lunch waar we van *fish en chips* genoten.

De volgende tuin was **Broadwoodside**, een tuin waar vooral de prachtige binnentuinen grote indruk maakten. Verspreid door de tuin stonden verschillende mooie beelden. Wie ervan gebruik gemaakt heeft, heeft ook kunnen genieten van de authentieke gasten *bathrooms*. Die waren zeker de moeite waard. In de poort woonde een familie zwaluw met 3 jongen.

tekening van Carel

Daarna naar **Shepherd House** waar we werden ontvangen door de charmante Ann & Charly Fraser, beiden al heel veel lentes jong. De tuin was vrolijk, met heel veel bijzondere elementen. Een wondermooi schelpenhuisje met een gouden eend op het dak. Prachtige gedichten, patronen met kiezels, en andere kunstuitingen. Dit alles in een zee van bloemen
Enorm inspirerend.

Isabella Eigenraam en Marijke Eland

Woensdag 14 juni 2023

Alweer zon in een strakblauwe lucht, alweer de sandalen en iets met korte mouwen aan, zonnebril en waterfles op de pak.

Als je nooit eerder in Schotland bent geweest zou je toch een heel verkeerde indruk kunnen overhouden aan het heersende klimaat in dit mooie land.....

Vertrokken volgens schema naar de tuin **Kailzie Gardens**, op slechts een paar km van Peebles. Ommuurde tuin die her en der nog in ontwikkeling was maar er prachtig bij lag, met een moestuin waar duidelijk een poottouwtje en een liniaal aan te pas zijn gekomen.

Weer prachtige kleuren van o.a. Pelargoniums en Fuchsia's in de kassen.

Buiten de muren gelegenheid om een rondwandeling te maken in het bosgedeelte, in de schaduw van de bomen met het gekabbel van een beekje op de achtergrond.

Tekening van Carel

Vanaf half 11 was er onder de overkapping gelegenheid om koffie of thee te drinken met een flinke *scone* met jam en *clotted cream*. Zo was het trio van bekende Britse lekkernijen compleet: *Scones, fish and chips en haggis*.

haggis

cranachan frambozen met havermout en kaas

Terug in de bus om naar Newcastle te gaan reden we weer door Peebles, dus die vergeten kamersleutel hadden we best even af kunnen geven...

Mooie rit, opnieuw genoten van de rondingen van de heuvels, met het gras dat door de schapen was afgegraasd alsof het was gladgestreken en de hagen en stapelmuurtjes als willekeurige lijnen er over heen gedrapeerd. Prachtig.

De vrije lunch in Berwick upon Tweed had vele gezichten en varieerde van kostelijke taarten tot take-away-lekkernijen en een overgebleven broodje met hagelslag (*no waste*, geen verspilling!).

Weer onderweg konden verschillende zaken worden afgehandeld. Vooruit lopend op het afscheid werd onze waardering aan Miranda en Beline geuit in mooie woorden en een fijne envelop-met-inhoud en was er de bekendmaking van de winnende vertaling van "*Honestybox*". Dat werd "*Vergeet-me-niet-doo's*", bedacht door Lenie. Leuke vondst.

En Beline gaf ons op de laatste dag nog een “tegelwijsheid “mee:

Inmiddels enthousiasme in de bus want: wij Zeeuwen zagen de zee! Gelukkig waren we mooi op tijd bij de boot, al waren de beambten daar iets minder positief over.

Varend op een zeer kalme zee was het dinerbuffet weer een genoegen en zo liep de avond over in een hopelijk goede nacht.

Elly van Elsacker

Donderdag 15 juni

Na een korte goede nacht en weer een super uitgebreid ontbijtbuffet (morgen weer gewoon, hoor) op de ferry, mochten we van boord. Douane door - oh jee toch nog planten aan boord!- en wachten op Miranda met de bus. Helaas stond zij vast tussen twee vrachtwagens zonder chauffeur en het duurde dan ook even voordat ze van boord kon rijden.

We namen afscheid van Beline en Karin want zij namen de trein naar Soest en Zwolle.

Op de terugweg hebben Sietske en Liesbeth nog een *Bus-Pub-Quiz* gehouden over de tuinreis met echte hersenkrakers. 15 vragen maar liefst en Marijke had er 13 goed!

Zo kwamen de tuinen nog even langs en konden we concluderen dat we ontzettend veel gezien en gedaan hebben deze week.

Wat een prachtig weer, fijn hotel, aardige Schotten en supermooie tuinen!

Dankzij de stuurmanskunsten van Miranda kwamen we in elke tuin en Beline heeft ons onderweg veel geleerd over tuingeschiedenis en de geschiedenis van Schotland.

In het hotel mochten we elke morgen onze eigen voorkeur opschrijven voor het avondeten.

Heel handig knipte het Schotse personeel onze namen uit met ons eigen uitgekozen menu en dat legden we bij ons bord zodat we/zij wisten wat we besteld hadden.... wel zo handig!

In de bus werden Sietske en Liesbeth verrast door een mooi gedicht, gemaakt door Will Berg en Elly Jiskoot en hele leuke Schotse cadeautjes:

*Het reisdoel is het begin van het zoeken
En welke tuinen kunnen we boeken.
Met Garden Tours brainstormen over de reis.
Het werd Schotland voor een goede prijs.
De leukste mensen gingen mee
Sietske en Liesbeth waren tevrede.
De wens voor Artland was een goed idee
En Garden Tours ging er in mee.
Hoewel Garden Tours de administratie voor hun rekening namen
Waren er regelmatig mailtjes die langs kwamen.
Jullie dubbelchecks kenmerkt jullie zorg.
Voor een goede reis staan jullie borg.
Ik denk dat ik namens iedereen spreek:
Het was een super, super week!
We gaan jullie verrassen
Met kadootjes die bij Schotland passen.
Na deze schitterende tocht over zee
3x times hurray!*

Dit viel heel erg in de smaak! Hartelijk dank allemaal!

Om 14.30 uur kwamen we aan in Middelburg, waar we opgewacht werden door familie of zelf de auto pakten om naar huis te gaan.

Op een enkele koffer na ging iedereen naar huis, na afscheid genomen te hebben van Miranda. Zij moest weer terug naar Zaandam!

De mooie aquarellen zijn van Carel Adriaans!

Dank voor alle mooie en leuke verslagen!

Voldaan en verzadigd kijken we terug op een fantastische reis!

Sietske en Liesbeth

